

Indhold

Forord	9
1 Barnet i Bibelen	15
Jesus og børnene	17
Gud har skabt barnet	20
Hvor er Gud, når børn lider?	25
Børn kan selv	28
Guds rige er børnenes	33
Litteraturliste	36
2 Barnet i teologien	39
Seks teologiske perspektiver	41
Et spørgsmål om balance	55
Børne-opmærksom teologi	56
Litteraturliste	58
3 Barnets åndelighed	61
Hvad er åndelighed?	62
At stå på to ben	66
Kirkens sprog	75
Voksnes rolle i forhold til barnets åndelighed	82
Litteraturliste	84
4 Barnets trosudvikling	87
Tro på formel	88
Modellen gør en forskel	90
Når troen slår krøller	101
At finde vej i skoven	104

Hvordan støtte børns trosudvikling?	107
Barnets tro er nu og på langt sigt	108
Hjælp til de voksne	109
Litteraturliste	112
5 Barnets tro i hjemmet	115
Udfordringer for dagens forældre	116
Forkyndelse for forældre	124
Vær IKEA	126
Fællesskab – for hele familien	131
Når du sidder, og når du står	132
Litteraturliste	136
6 Barnet i kirken	139
Opdelt efter alder	140
Barnets plads i menigheden – nedslag i Bibelen	143
Den skæve Mickey Mouse	146
Der er forskel på anerkendelse	148
Kirke på tværs af generationer	151
Fælles fokus for menigheden	156
Undervis og forklar	157
Det væsentligste	158
Lille, men effektiv	160
Litteraturliste	162
Hvad med børnene?	165
Tak	168
Anbefalet læsning	171
Om forfatteren	172

Forord

“Så skriv den selv,” sagde min mentor, da jeg beklagede mig over, at jeg ikke kunne finde en bog på dansk om børns åndelighed og trosudvikling, børn i Bibelen eller noget af det andet, jeg havde lært at kende og bruge, da jeg studerede ‘børn og teologi’ i England.

Baggrunden for min klagesang var, at jeg som leder af kurser om børns åndelighed og tro opfordrer kursisterne til at læse om ovenstående emner, men at der findes meget lidt samlet om børn og tro på dansk. På engelsk findes der er en hel del litteratur om emnet, men det er de færreste, der uden videre sætter sig med en engelsk bog, uanset hvor god den er, og får det fulde udbytte af indholdet. Det frustrerede mig, og derfor gør jeg nu, som min mentor sagde, og skriver den bog, jeg manglede.

Mit håb er, at *Hvad med børnene?* må blive en grundbog på dansk med den viden, der findes om børns åndelighed, trosudvikling, teologi om børn og deres plads i kirken. Forhåbentligt gør det den eksisterende viden tilgængelig for flere, så bogen kan medvirke til at styrke arbejdet med og for børn i Danmarks kirker og kristne organisationer.

Det er min overbevisning, at kirker og kirkelige organisationer i det store hele er gode til arbejdet for og med børn. Vi er dygtige til at forkynde relevant og kreativt; vi er gode til at lave kreative aktiviteter, fede events og sjove programmer, men vi mangler *sproget* til at forklare vigtigheden af det, vi gør.

Det begyndte med undren

Min interesse for børns åndelighed og tro begyndte, da jeg selv blev forælder. Første gang jeg blev mor, var gennem adoption af min søn, der dengang var halvandet år. Han var i bevægelse fra dag ét; han skelnede ikke mellem, om jeg var præsten eller hans mor, når jeg ledte en gudstjeneste. Jeg ville gerne invitere ham ind i troen på Gud. Det fik mig alt sammen til at stille spørgsmål om, hvordan tro bliver lært, hvordan kirken kan være for børn, og hvad kristne egentlig tænker og tror om børn.

Hvad der begyndte som en nybagt mors undren og indkøb af (utallige) bøger, blev til et kursus i Godly Play og en uddannelse i Children, Mission and Ministry i England og senere til et kursus om børns åndelighed og tro i Danmark. Det, der begyndte med, at jeg selv ville have mere viden, har udviklet sig til, at jeg nu forsøger at hjælpe andre med at få mere faglig viden, så også deres praksis kan udvikles.

Det er også formålet med *Hvad med børnene?*: At bogen må medvirke til at højne det faglige niveau i arbejdet med og for børn i Danmarks kirker og kirkelige organisationer.

Alt i én bog

Jeg er vokset op i Metodistkirken, hvor jeg er ordineret præst og derfor selvsagt er solidt placeret i den wesleyanske tradition. Det er ikke mit mål at skrive en specifik wesleyansk eller metodistisk bog om børn og teologi, selvom min baggrund uden tvivl smitter af på mit sprog og min forståelse. Det gælder både det teologiske sprog og noget så praktisk som betegnelserne, jeg bruger til at beskrive for eksempel menigheden og rollerne i den.

Sagt med andre ord er målet at skrive en bog, der generelt løfter samtalen om arbejdet med og for børn på tværs af kirker i Danmark.

Jeg vil gerne understrege, at det er kirken som helhed, jeg taler om, når jeg bruger ordet “kirke”, og ikke en enkelt kirkeretning. Jeg bruger også af og til ordet “menighed” for at understrege fællesskabet i kirken og det ansvar, vi som medlemmer af kirkens fællesskab har for børnene.

Bogen samler viden og forsøger at formidle denne viden, så du får overblik, indsigt og dermed et sprog, der udruster dig i din tjeneste for og med børn. Bogen indeholder ikke exceptionel banebrydende forskning, og kun en del af indholdet er spritnyt. Det nye er derimod, at den forhåndenværende viden her er samlet i én bog. Og ikke mindst en bog på dansk!

Det er mit håb, at bogen vil gøre det lettere for dig at tilgå viden om børns åndelighed, tro og plads i kirken og verden, og at det vil opmuntre, berige og udfordre dig. Og ikke mindst understrege, hvorfor arbejdet med og for børn er utrolig vigtigt.

Teologi om barnet, viden om børns åndelighed, deres trosudvikling og plads i menighedens arbejde er alt sammen i rivende udvikling. Bogens kapitler omhandler hver især emner, der er skrevet mange bøger om. *Hvad med børnene?* er hverken fyldestgørende eller dækkende for alt, hvad du kan have brug for eller lyst til at vide. Til gengæld håber jeg, at hvert eneste kapitel må vække nysgerrighed og øge lysten til at dykke ned i bogens centrale emner.

Selv tænker jeg på bogen som en mosaik: Kapitlerne er brikker i det store billede, og hver for sig er de spændende og informative, men ikke fyldestgørende. Samtidig kan hvert kapitel dog stå alene, så du kan vælge at læse det, der forekommer relevant for dig.

Nogle steder fletter emnerne ind i hinanden. Det gælder især de sidste kapitler om barnet som en del af familien og som en del af kirken. De to emner trækker på teologien om barnet, barnet i Bibelen og viden om barnets åndelighed og trosudvikling, og begge peger

på nogle af de samme udfordringer om end fra forskellige vinkler. Det viser også, hvorfor solid viden og grundigt teologisk arbejde er nødvendigt, for at vores praksis for og med børn bliver bedst mulig.

Hvorfor? Derfor!

Med *Hvad med børnene?* trækkes de store linjer i vores teologi og fælles historie, teorier og viden sammenstilles, så vi kan svare på, *hvorfor* vi gør, som vi gør, og *hvad* det betyder for vores praksis. *Hvad med børnene?* er med andre ord en bog til voksne om voksnes måde at tænke om børn. Den skaber et fundament til teologisk refleksion over praksis.

Der er stor styrke i at vide, hvorfor man gør noget. Det giver en følelse af rygstød at indse, at man kan vide noget om børns åndelighed og tro, for så er det ikke bare 'synsninger', der gør, at vi griber tingene an, som vi vælger at gøre, i børnekirken, menighedsrådet eller juniorklubben. Når vi kan forklare, hvad der ligger til grund for vores beslutninger, og hvorfor vi stiller de spørgsmål, som vi gør, til andre omkring os, kan vi være med til at løfte arbejdet med og for børn.

Nu har jeg skrevet bogen. Det er mit ønske og håb, at du vil læse den med stor glæde. Må bogen medvirke til at give dig et større ordforråd om børns åndelighed, tro og plads i kirken, så du bliver i stand til at inspirere andre i det ekstremt vigtige arbejde med og for børn i og omkring Danmarks kirker.

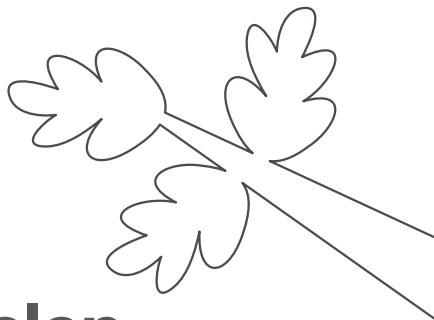
Anne Klitgaard Thompson

*Børn er en integreret del af Bibelen og de
kulturer, der er oprindelse til dens historier;
derfor skal børn også være integrerede i
tolkninger af Bibelens litteratur.*

BETSWORTH OG PARKER

1

Barnet i Bibelen

Alle mine børn har holdt af myldrebøger – billedbøger, hvor der er billeder med meget at se på og gå på opdagelse i. Og hvor der kan være en opgave med at skulle finde en bestemt person eller nogle bestemte genstande. For at lykkes med opgaven er man nødt til at koncentrere sig og gå på opdagelse i billederne. Kigger man længe nok eller grundigt nok, kan man opdage, at Holger, smølfen eller genstanden, man ledte efter, slet ikke var så skjult endda. Man skulle bare vide, hvad man kiggede efter.

Bibelen er selvsagt ikke en myldrebog. Alligevel er noget af det samme dog tilfældet i Bibelen, når det gælder børn: Man skal vide, hvad man kigger efter og nogle gange kigge ganske grundigt efter, for at få øje på børnene.

Men det er umagen værd.

Bibelen er grundlæggende i den kristne tro og betydningsfuld i vores kultur i det hele taget. Den har været og er med til at forme vores forståelse af os selv, hinanden og Guds hjerte for verden. Vores forståelse af Bibelen og hvad vi læser i den, er med til at påvirke måden, vi fortæller videre om den. Derfor er det vigtigt at beskæftige sig med børn i Bibelen, når vi taler om børn i dag.¹

Der er børn overalt i Bibelen. De myldrer rundt på siderne, selvom de kan være svære at få øje på. De er gemt uden navn i historierne og

1 Aasgaard, s. 13